

Súd: Okresný súd Piešťany
Spisová značka: 13P/229/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2514206695
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Tvrdá
ECLI: ECLI:SK:OSPN:2014:2514206695.3

Uznesenie

Okresný súd Piešťany vo veci starostlivosti súdu o maloletého: M. B., T.: XX.XX.XXXX, bytom u matky, občan Slovenskej republiky a Írskej republiky, v konaní zast. opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, dieťa matky: N. Ľ., T.: XX.XX.XXXX, U. Č. H. C., M. Č. X, občianka Slovenskej republiky, v konaní zast.: Mgr. Andrea Šútovská, advokátka so sídlom Piešťany, A. Dubčeka 17 a otca: M. B., T.: XX.XX.XXXX, H. Z. X, X T. G., W., Í. M., B. Í. M., o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia, takto

rozhodol:

Súd vyhlasuje, že nemá právomoc konať o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia vo veci zverenia mal. M. B., T.: XX.XX.XXXX do jej starostlivosti a určenia výživného otcovi pre mal. dieťa.

Konanie o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia sa zastavuje.

odôvodnenie:

Návrhom súdu doručeným dňa 26.09.2014 sa matka maloletého M. B. domáhala vydania predbežného opatrenia, na základe ktorého by bol mal. M. dočasne zverený do jej osobnej starostlivosti a otec maloletého by bol zaviazaný na platenie výživného. Návrh odôvodnila tým, že počnúc dňom 06.09.2010, kedy nastúpila štúdium architektúry na Univerzite v Limerick (Írska republika) až do 18.09.2014 žila spolu s maloletým a jeho otcom v Írskej republike. Spoločne žili v prenajatom byte, ale spoločnú domácnosť s otcom maloletého nevedli. Matka uviedla, že s maloletým často chodievala na Slovensko, naposledy 19.09.2014, pričom späť na územie Írska sa už nevrátila z dôvodu, že otec mal. M. sa správal voči nej násilnícky, z ktorého dôvodu vyhľadala aj odbornú pomoc. Snažila sa s otcom maloletého spolupracovať aj pri realizácii jeho styku s maloletým, avšak bezvýsledne. Uviedla, že otec maloletého nevedie riadny život, v minulosti bol trestne stíhaný, je nezamestnaný a závislý od omamných a psychotropných látok. Nie je schopný sa o maloletého osobne starať, poberá len štátne sociálne dávky. Matka ďalej uviedla, že maloletého doposiaľ dojí, maloletý bol od decembra 2013 evidovaný u pediatričky I. I. D., v súčasnosti je jeho ošetrojúcim lekárom I. Ľ. Č.. V Írsku zabezpečovala starostlivosť o mal. M. výlučne ona, žiadne zariadenie pre maloleté deti pravidelne nenavštevoval. Maloletý začína komunikovať, osvojuje si slovenčinu. Ona je v súčasnosti bez príjmu, poberá len rodičovský príspevok. Z dôvodu obavy o seba a mal. M. podala dňa 18.10.2013 na súd v Írsku tzv. safety order (návrh na ochranu), ktorý súd v Limerick zamietol. Druhý takýto návrh podala dňa 12.09.2014, súd o ňom bude rozhodovať dňa 03.11.2014. Otec mal. M. sa na súde v Limerick domáhal priznania zásadných rodičovských práv v súvislosti s výchovou maloletého a taktiež sa samostatným návrhom domáhal úpravy styku s mal. M.. V oboch prípadoch súd návrhom otca vyhovel, rozhodnutia napadla odvolaním, o ktorých doposiaľ nebolo rozhodnuté. Pred odchodom na Slovensko požiadala súd v Limerick o tzv. postúpenie vecí. Vzhľadom na závislosť otca na psychotropných a omamných látkach i vzhľadom na násilné správanie otca v Írsku, sa obáva, že aj na Slovensku mal. M. hrozí nebezpečenstvo vo forme únosu alebo iného násilného správania. Otcovi oznámila, že s maloletým sa zdržiavajú u starej matky maloletého. Ďalej matka uviedla, že doposiaľ nebol otec maloletého ani zaviazaný na

platenie výživného, a to ani predbežne, a nakoľko nemá okrem rodičovského príspevku žiaden príjem, je ohrozená i výživa maloletého.

V súlade s čl. 7 Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Podľa čl. 8 odsek 1 a 2 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27.11.2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len „Nariadenie Brusel II bis“), súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania. Odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9,10 a 12.

Podľa čl. 20 odsek 1 a 2 Nariadenia Brusel II bis, v nalievavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu. Platnosť opatrení uvedených v odseku 1 zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.

Podľa § 103 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“), kedykoľvek za konania prihlíada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 O.s.p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

Právomoc vo veciach starostlivosti o maloleté dieťa patrí súdom toho členského štátu, v ktorom má dieťa v čase začatia konania obvyklý pobyt. Obvyklý pobyt sa určuje podľa kritérií trvania, pravidelnosti, podmienok a dôvodu fyzickej prítomnosti dieťaťa v danom štáte, pričom sa berú do úvahy miesto a podmienky školskej dochádzky dieťaťa, ako aj rodinné a sociálne väzby v danom štáte. Pojem začatie konania sa posudzuje podľa práva štátu, na ktorého súd návrh napadol. Právomoc existujúca v čase začatia konania trvá v celom jeho priebehu bez ohľadu na prípadnú zmenu skutkových okolností, pričom súd sa môže právomoci „vzdať“ za použitia čl. 15.

Ak súd nemá právomoc konať a rozhodnúť vo veci samej, v nalievavom prípade môže súd členského štátu, na ktorého území sa nachádzajú dotknuté osoby alebo veci prijať dočasné opatrenie, účinné dovtedy, než adekvátne opatrenia na ochranu rovnakého záujmu prijme súd iného členského štátu, ktorý koná vo veci samej.

Matka sa svojim návrhom na nariadenie predbežného opatrenia domáhala dočasne zveriť mal. M. do jej osobnej starostlivosti a otcovi maloletého uložiť, aby v nevyhnutnej miere platil výživné. Dňa 19.09.2014 pricestovala matka s mal. M. na Slovensko a už sa do Írska nevrátila. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia si podala na tunajší súd dňa 26.09.2014. Súd z rozhodnutí súdu v Limerick (Írsko) predložených matkou zistil, že Okresný súd v Limerick dňa 20. júna 2014, č. LM-00319/20013 po doručení návrhu otca matke a po vypočutí oboch rodičov rozhodol o návrhu otca, pričom dospel k záveru, že mal. M. je potrebné zveriť do výchovy otca a otec bol ustanovený za poručníka maloletého. Okrem tohto Okresný súd v Limerick rozhodol aj o návrhu otca o úpravu styku s maloletým (zrejme tento návrh časovo predchádzal návrhu o ustanovení za poručníka, súd však vydal rozhodnutia v jeden deň). Tu súd upravil podmienky styku otca s maloletým, a zároveň konštatoval, že hlavným miestom trvalého pobytu dieťaťa je Írska republika a pohyb dieťaťa mimo jurisdikcie vždy musí schváliť žiadateľ

(teda otec maloletého), v rozhodnutí je skonštatované, že matke bol tento návrh otca doručený. Podľa tvrdení matky boli vyššie uvedené rozhodnutia napadnuté odvolaním, a preto nie sú právoplatné.

Návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia treba v súlade so zisteným skutkovým stavom posudzovať podľa čl. 20 Nariadenia Brusel II bis. V tomto prípade môže členský štát prijať predbežné opatrenie, i keď by právomoc vo veci samej mal súd iného členského štátu. Vzhľadom na vyššie uvedené potom treba konštatovať, že i inak „neprávomocný“ súd môže prijať predbežné opatrenie v záujme maloletého. V predmetnom konaní sa vo veci mal. M. vedú konania vo veci samej (konania vo veci starostlivosti o maloleté dieťa) na súde členského štátu v Írsku. Podľa tvrdení matky konania nie sú právoplatne skončené, nakoľko napadla rozhodnutia súdu odvolaním. Zároveň matka požiadala v súlade s čl. 15 Nariadenia Brusel II bis o postúpenie veci samej právomocným súdom na súd, ktorý je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci. Z uvedeného postupu matky má súd za to, že právomoc založenú súdom členského štátu v Írsku matka nespochybňuje. V ďalšom sa preto súd nezaoberal otázkou obvyklého pobytu mal. M. a ďalšími na to nadväzujúcimi skutočnosťami. Rozhodnutie o postúpení matka doposiaľ súdu nepredložila a ani Okresnému súdu Piešťany postúpenie veci v rámci medzinárodnej spolupráce nebolo signalizované.

Predbežné opatrenie, ktoré by neprávomocný súd prijať mohol, predpokladá naliehavosť situácie. Pojem naliehavosti Súdny dvor Európskej únie objasnil výkladom únieového práva, ktorý výklad bol podaný v rámci konania o prejudiciálnej otázke. Tento pojem v Rozsudku zo dňa 23. decembra 2009 vo veci C-403/09 Jasna Detiček definoval Súdny dvor v bode 41 a nasl. tak, že nakoľko článok 20 ods. 1 Nariadenia Brusel II bis oprávňuje súd, ktorý nemá právomoc rozhodnúť vo veci samej, prijať výnimočne predbežné opatrenie týkajúce sa rodičovských práv a povinností, je potrebné vychádzať z toho, že pojem naliehavosti obsiahnutý v uvedenom ustanovení sa týka tak situácie, v ktorej sa nachádza dieťa, ako aj praktickej nemožnosti podať návrh týkajúci sa rodičovských práv a povinností na súd príslušný na rozhodnutie vo veci samej. Uznatie naliehavosti nesmie byť v rozpore so zásadou vzájomného uznávania rozhodnutí vydaných v členských štátoch zavedenou Nariadením Brusel II bis, pričom táto zásada vychádza zo vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi. Predbežné opatrenie v oblasti rodičovských práv a povinností, ktorého predmetom je zmena zverenia dieťaťa do starostlivosti, sa však prijíma nielen vo vzťahu k samotnému dieťaťu, ale takisto vo vzťahu k rodičovi, ktorému je dieťa po novom zverené do starostlivosti, ako aj vo vzťahu k druhému rodičovi, ktorý v dôsledku prijatia takéhoto opatrenia bude zbavený tohto zverenia do starostlivosti (obdobne Krajský súd v Trnave vo veci sp.zn.: 11CoP 89/2013).

Súd vzhľadom na vyššie uvedené, ako i výsledky doposiaľ zistených šetrení dospel k záveru, že podmienka naliehavosti v danej veci naplnená nie je. Matka počnúc narodením maloletého (08.05.2013), aj predtým a do 19.09.2014 žila na území Írskej republiky, kde aj študovala na univerzite. Na území Slovenska sa zdržiava od 19.09.2014 doposiaľ. Súd členského štátu v Írsku vydal vo veci starostlivosti o maloletého dve rozhodnutia (tieto matka súdu predložila). Podľa jej tvrdení boli napadnuté odvolaním. Ako to vyplýva z vyššie uvedeného, pre naplnenie podmienky naliehavosti sa vyžaduje, aby išlo o situáciu, v ktorej sa nachádza dieťa, ako aj praktickú nemožnosť podať návrh týkajúci sa rodičovských práv a povinností na súd príslušný na rozhodnutie vo veci samej. Dieťa sa toho času nachádza v starostlivosti matky, bývajú spolu v dome starej matky maloletého. Na území Slovenska matka poberá rodičovský príspevok. Na území Írska žije otec maloletého a na tamojšom súde prebiehajú aj konania vo veci starostlivosti o maloletého. Matka sa rozhodla územie Írska opustiť, ktoré rozhodnutie odôvodnila stupňujúcim sa násilím zo strany otca. Neosvedčila však skutočnosť nevyhnutnú pre naplnenie podmienky naliehavosti, a to že dieťa je vážne ohrozené na svojom zdravom vývine alebo živote (vyňať dieťa z prostredia, kde žilo bolo rozhodnutím matky, i keď dôsledkom toho je podľa tvrdení matky skutočnosť, že toho času sama s maloletým pociťuje nedostatok prostriedkov potrebných pre živobytie). Zároveň neosvedčila, že je tu taká okolnosť, ktorá jej prakticky (skutočne) znemožnila podať totožný návrh na súde príslušnom na konanie vo veci samej. To znamená, že neosvedčila takú okolnosť, ktorá jej skutočne zabránila podať návrh vo veci zverenia maloletého do jej osobnej starostlivosti a určenia výživného na súde členského štátu v Írskom Limerick. Práve naopak, súdu sa javí, že matka odchodom na Slovensko konala v snahe oddialiť účinky írskych súdnych rozhodnutí. Ak by tunajší súd takéto konanie matky podporil tým, že by nariadil predbežné opatrenie v súlade s návrhom matky a zasiahol by tak do prebiehajúceho súdneho konania vo veci starostlivosti o maloletého, celkom by tak

ignoroval vyššie uvedené zásady , na rešpektovanie ktorých sa SR zaviazala pristúpením k Európskej únii.

V danom prípade je potrebné uviesť, že matke nič nebráni domáhať sa na súde členského štátu v Írsku totožných nárokov, akých sa domáha pred tunajším súdom. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti bolo potrebné vyhlásiť, že súd nemá právomoc konať vo veci nariadenia predbežného opatrenia a preto následne konanie o nariadenie predbežného opatrenia zastavil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia, cestou podpísaného súdu, ku Krajskému súdu v Trnave, trojmo.

Odvolanie sa podáva na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje (§ 204 ods. 1, veta prvá O.s.p.). Odvolanie musí mať náležitosti požadované ustanovením § 42 ods. 3 O.s.p., tzn. musí obsahovať označenie súdu, ktorému je určené, označenie účastníkov konania, prípadne ich zástupcov, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).